

CANDELABRVM AVR E V M Eccl. Sanctæ Dei,

IVSSV SUPERIORVM RECOGNITVM
Et emendatum, & post recognitionem Quinto impressum,
nouisque summaris nunc primū locupletatum.

IN QUATTUOR PARTES DIVISUM.

Quarum **PRIMA** agit, De Sacramentis Ecclesiæ, **SECUNDA**, De Censuris, & explicatione Bullæ. **TERTIA**, De poenis Ecclesiasticis, quæ sunt, Irregularitas; Cessatio à Diuinis; Depositio, & Degradatio; Detrusio, & Relegatio. Item de Canonum pœnitentialium declaratione; De supplemento Aureo, vel Additione. **QUARTA** agit, De nouem legum speciebus, cum earum materijs.

Et appellatur Candelabrum, Lucerna, Lumen, & EmunFloria Aurea.

Auctore Reu. Admod. D. Don MARTINO ALFONSO Viualdo,
I.C. Hysp. atque sacræ Theologiæ Doct. celeberrimo, & Canon.
Regul. Congregat. Sanctissimi Saluatoris.

DIPI PRIVILEGIO SENATVS VENETI, ET ALIORVM PRINCIPVM.

VENETIIS, M D C X X.

Apud Ioannem, & Variscum Variscos.

Dominicum Martinus.

CHRISTIANO.

& Studioſo Lectori.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ
ΧΑΡΟΠΟΛΙΣ

D. MARTINVS ALFONSVS VIVALDV.

Apientis esse viri (et vulgo circumferunt) in melius mutare Consilium, resque suas prudenter, ac serioſe, maxime ante ultimum solis occasum, considerare, perpendere praesentia, futuraque prospicere, prudentiorumque lima, iudicioque submittere, nemo est, qui nesciat. Cuius rei egregium, mirabileque mundo reliquit exemplum Patriarcha ille Religiosorum, Sanctiss. P. N. August. lux Doctorum, fons, & origo (teste M.) Scholasticae Theologiae, qui eo etiam titulo ab omnibus celebratur, quod ante suum obitum opera sua limauerit, correxerit, emendauerit. S. etiam Tho. Aquinas Doctor Angelicus, vir uita, & doctrina Illustriss. id quod in sententiarum libris iuuenili aetate dictauerat, poslea maiori minera praeeditus, & maturiorique ductus consilio, saepe in summa alterauit, ac mutauit. Quem etiam sequutus Illustriss. ac Doctiss. Card. Caietanus eius insignis commentator, idem perſape facit scribens in summula aliter quam in Comm. ac D. Thom. exararat. Quid ut, alios Sanctos priscoſque, ac recentiores Cathol. Doct. taceamus, dicemus de insigni illo Doctiss. humiliſſ. pariterq; religiosiss. Martino ab Azpilcueta Nauar. qui, ut nos alias diximus, senio fere confectus non semel, atque iterum ruminauit, limauit, mutauitque in multis sententiam? Sum. etiam Pont. Innoc. IV. in cap. Ad Apostl. de re iud. lib. 6. fatetur, se paratum esse corrigere sententiam suam, ſe quid reperibet minus benefactum. Nec pretereundum putamus rarum ſolemneque Imper. dictum in Auth. de nupt. in prin. coll. 4. qui ſic ait. Non erubescimus, ſi quid melius etiam horum, que ipſi diximus, adiuueniamus, hoc fancire, & competentem priorib; imponere correctionem. Hac ille. Res quidem ardua eſt abſerta corrigere, prioremque sententiam mutare, cum a uiris Doctiss. maior iudicatus sit labor opus corrigere, quam illud compoſuisse, iuxta illud ueteris cuiusdam Poet. a.

Cum relego ſcripſiſſe pudet, quia plurima cerno.

Me quoque, qui feci, iudice digna lini.

Nec tamen emendo, labor hic quam ſcribere maior;

Menſque pati durum ſuſtinet ægra nihil.

Quorum ego, & aliorum dignis exemplis inuitatus, ac motus, cum uiderim in nonnullis editionibus Candel. mei Aurei multainueniri a me non scripta (ut dixi in Tertia, & Quarta parte vlt. impressionis 1600.) & in alijs fuſſe ſublagam totam meam

CANDELABRVM AVREVM

Eccles. Sanctæ Dei,

I V S S V S V P E R I O R V M
Recognitum & emendatum.

EPISTOLA AD LECTOREM:

- SVM M A R I V M.   18 Apparatus in iure quid dicatur.
1 Aliud ins Canonicum, aliud librica-   19 Breuiaturæ, vel cifræ librorum de-
nonici, vel sacri.   clarantur.
2 Ius canonicum quos libros contineat.   20 Nomina Doctorum, Theologorum
3 Decretum, vel Decretorum liber a   breuiata declarantur.
     quo compositus.   21 Doctorum Canonistarum nomina
4 Decreti authoritas quanta sit.   declarantur.
5 Citatio canonum, & capitulorū De-   22 Doctorum iuris civilis nomina decla-
     creti triplex.   rantur.
6 Decretales quare sic dicantur secun-   23 Auctoritatem Gloßatorum, aliorū
     dus liber iuris canonici.   que Doctorum continet, & quididi-
7 Decretalium liberum quis compila-   eatur princeps in utroque doctri-
     nit, & in quot libros.   na, & de Doctore allegante consue-
8 De varietate librorum Decretalium   tudinem.
     antiquorum.
9 De auctoritate, & observatione De-   24 Auctoritatem, vitam, studia, discipu-
     cretalium.   los, Laudes morem Doctoris Na-
10 Sextus liber Decretalium, a quo com-   uarri, Martini ab Az pilcheta
     positus.
11 Clementinæ quare sic dictæ, & ubi   continet.
     compositæ.
12 Extrauagantes a quo conditæ, & qua-
     liter dividantur.
13 Ius ciuile duplex, & quot libros con-
     tineat.
14 Instituta, & liber institutionum qua-
     liter allegantur.
15 Codicis allegationes quomodo fiant.
16 Libri digestorū notantur duplii ff.
17 Quare ponantur due illæ note, vel li-
     ter.e, ff.

OLENT complures
(Christiane Lector)
innumeris, prolixis-
que, tam vtriusque
luris, quam Sacrae
Theologiae breuiaturis, citatio-
nibusque paginas chartasve im-
plete, haud animaduertentes,
quod etiam si (eo quod Sacris li-
teris, iuribusque operam dede-
rit) sint multi, qui eas norint, &
intelligant, longe maior sit eotū

A etiam